

PLAN-CADRU
pentru studii superioare
(ciclul I - Licență, ciclul II - Master, studii integrate,
ciclul III – Doctorat)

I. Dispoziții generale

1. Planul-cadru pentru studii superioare - în continuare *Plan-cadru* - vizează ciclurile: I (studii superioare de licență), II (studii superioare de master), III (studii superioare de doctorat) și studiile integrate.

2. *Cadrul juridic*

- Codul educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014 (Monitorul Oficial, 24.10.2014, nr. 319-324, art. nr: 634);

- Legea nr.142-XYI din 07 iulie 2005 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I;

- Ghidul utilizatorului Sistemului European de Credite Transferabile /ECTS;

- Regulamentul-cadru privind organizarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență;

- Regulamentul cu privire la organizarea ciclului II - studii superioare de master, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 464 din 28 iulie 2015;

- Regulamentul privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1007 din 10 decembrie 2014;

- Recomandări-cadru pentru elaborarea Regulamentului instituțional privind organizarea evaluării activității de învățare a studenților;

- Cadrul Național al Calificărilor al Republicii Moldova și Cadrul Național al Calificărilor pentru învățământul superior pe domenii de formare profesională, aprobate prin Ordinul Ministrului educației nr. 934 din 29 decembrie 2010.

3. *Noțiunile principale semnifică:*

autonomie universitară - dreptul comunității universitare de organizare și autogestionare, de exercitare a libertăților academice fără niciun fel de ingerințe ideologice, politice sau religioase, de asumare a unui ansamblu de competențe și obligații în concordanță cu politicile și strategiile naționale ale dezvoltării învățământului superior;

cadru al calificărilor – categorii de calificare ce delimitează nivelul de competențe profesionale pe care trebuie să le posedă absolvenții învățământului profesional de diferite niveluri în vederea exercitării profesiei obținute;

capacități /abilități - aplicarea și utilizarea cunoștințelor pentru îndeplinirea sarcinilor și rezolvarea problemelor. Capacitățile/abilitățile pot fi descrise ca fiind cognitive (utilizarea gândirii logice), intuitive și creative sau practice, implicând utilizarea de metode, materiale, unelte și instrumente;

ciclu de studiu – secvență de instruire și de formare în învățământul superior, cu durată stabilită, care se încheie cu evaluarea finală corespunzătoare, urmată de acordarea calificării profesionale și/sau a unui titlu, după caz, precum și cu eliberarea actului de studii corespunzător;

competențele de învățare reprezintă finalitățile educaționale realizate /atinse (output) la nivel macrostructural (idealul, scopul general) și microstructural (specifice pentru cursul /

modulul dat). Cea mai simplă și acceptabilă formulă a *competențelor* este: *integrarea cunoștințelor, capacităților (abilităților) și atitudinilor*;

consorțiu – asociație de instituții de învățământ și organizații, care desfășoară activități educaționale, de cercetare, dezvoltare, inovare, creație artistică în baza unui acord de parteneriat încheiat conform legislației în vigoare;

credite de studii transferabile – valori numerice convenționale, alocate fiecărei discipline sau activități distincte din planul de învățământ, care exprimă cantitatea de efort necesară studentului pentru a atinge nivelul minim al finalităților de studiu programate;

cunoștințe - rezultatul asimilării de informații prin învățare - ansamblul de fapte, principii, teorii și practici legate de un anumit domeniu de muncă sau de studiu. Cunoștințele pot fi teoretice și/sau faptice;

curriculumul în învățământul superior - un sistem complex de procese decizionale, manageriale sau de monitorizare care preced, însoțesc și urmează proiectarea, elaborarea, implementarea, evaluarea și revizuirea permanentă și dinamică a setului de activități de formare profesională oferite în instituția de învățământ superior;

finalități de studiu (rezultate ale învățării) - intențiile sau scopurile angajate cu referire la procesul de învățământ. Ca unități dinamice dintre principalele sale componente – idealul, scopurile, obiectivele - finalitățile de studiu sunt rezultatul unor opțiuni mereu în schimbare și nu pot fi prescrise odată și pentru totdeauna. Finalitățile de studii se pot referi la o perioadă de studiu, precum și la o singură unitate de curs sau modul;

formare profesională – proces de instruire în urma căruia se obține o calificare atestată printr-un certificat sau o diplomă, eliberate în condițiile legii;

învățământ centrat pe student - un proces de transformare calitativă a studentului, orientat spre consolidarea autonomiei, dezvoltarea abilității de gândire critică și axat pe finalități de studiu. Elementele esențiale a acestui proces sunt: învățarea activă, învățarea critică și analitică, sporirea responsabilității studentului, acordarea unei autonomii sporite și abordarea reflectivă atât din partea studentului, cât și a profesorului;

învățământ profesional – programe de formare profesională, finalizate cu obținerea unei calificări, și instituțiile care oferă aceste programe;

mobilitate academică – proces de participare a studenților și a cadrelor didactice la programe de studii și de cercetare realizate în instituții din țară și din străinătate;

modul de studiu - un set de cunoștințe, capacități și competențe conectate funcțional, necesare pentru realizarea unei sarcini/probleme;

modul psiho-pedagogic – modul destinat absolvenților programelor de studii superioare nepedagogice care doresc să se încadreze în învățământ în calitate de cadru didactic, care include formarea teoretică în domeniul pedagogiei, psihologiei, didacticii disciplinei și un stagiu obligatoriu de practică;

obiectivele educaționale reprezintă finalitățile de studiu *intenționate /anticipate / proiectate* (input) la nivel macrostructural (idealul, scopul general) și microstructural (specifice pentru cursul / modulul dat);

pachet standard de servicii educaționale – sistem de oferte și programe educaționale, orientate spre atingerea unor finalități concrete și dobândirea unui volum de cunoștințe, formarea unor competențe conforme cu standardele educaționale;

planul de învățământ - un sistem de activități de formare profesională și de cercetare științifică a specialiștilor pentru diverse domenii ale economiei naționale, reunite într-o concepție unitară din punct de vedere al conținutului și al desfășurării acestora în timp;

proiect de licență - lucrare cu caracter aplicativ în domeniile inginerie, arte, tehnologii chimice, arhitectură, agricultură, medicină etc., care presupune elaborarea și descrierea unor desene, scheme, diagrame, tabele, picturi, program artistic (recital, spectacol) și după a cărui susținere publică studentii obțin diploma de licență la finalizarea studiilor superioare de licență în

domeniul respectiv. În domeniul științelor socio-umanistice proiectul de licență presupune realizarea unui studiu pe baza datelor faptice și a celor ce derivă din sondaje, observare, experiment și sunt orientate spre testarea unor ipoteze sau dezvoltarea de instrumente și metode care oferă soluții pentru probleme concrete;

Sistemul european de credite transferabile (ECTS) - reprezintă un sistem centrat pe student și se bazează pe principiul transparenței procesului de învățare, predare și evaluare. Obiectivul ECTS este facilitarea procesului de planificare, furnizare, evaluare a programelor de studii și a mobilității studenților prin recunoașterea rezultatelor învățării, a calificării și perioadelor de studii;

specialitate /program de studiu – complex de competențe profesionale obținute prin instruire într-un anumit domeniu de formare profesională;

standarde de acreditare – ansamblu de cerințe care definesc nivelul minim obligatoriu de realizare a activităților de formare profesională a unei instituții de învățământ superior acreditate, care solicită autorizarea de funcționare provizorie/ acreditarea unui nou program de formare profesională sau a unei instituții de învățământ superior acreditate, care solicită evaluarea externă a calității educației /instruirii oferite;

standarde educaționale de stat – condițiile obligatorii de realizare a programelor educaționale la toate nivelurile și ciclurile de învățământ în instituțiile publice și private, precum și cerințele minime obligatorii față de conținutul programelor educaționale, volumul maxim de muncă pretins studentului și cadrului didactic, față de infrastructura și dotarea instituției de învățământ, față de nivelul de pregătire al absolvenților și organizarea procesului educativ. Standardele educaționale de stat constituie bază pentru evaluarea obiectivă a calității și a nivelului de instruire și calificare a absolvenților, indiferent de forma de realizare a studiilor;

studii superioare integrate – formare profesională cu durata cumulată a ciclurilor I și II din învățământul superior, care corespunde unui număr de cel puțin 300 de credite de studii transferabile și care se finalizează cu obținerea unei diplome echivalente cu diploma de studii superioare de master;

teză de an – lucrare de sinteză, cu caracter de studiu teoretic și praxiologic, care are drept scop aprofundarea cunoștințelor și formarea competențelor de documentare și investigare a domeniului de formare profesională;

teză de licență – lucrare originală, fundamentată științific care are drept scop evaluarea competențelor studenților de a efectua cercetări, de a aplica cunoștințe teoretice în procesul de elaborare a unor soluții practice, specifice domeniului de formare profesională, formă de evaluare finală a studiilor superioare de licență în domeniul respectiv;

teză de master – lucrare de cercetare științifică sau de creație artistică, aprofundată și/sau interdisciplinară, care include analiza problemelor teoretice și practice, după a cărei susținere publică studenții obțin diploma de master în domeniul respectiv;

teză de doctorat – lucrare de cercetare științifică originală, după a cărei susținere publică studentului-doctorand i se conferă titlul de doctor (în domeniul respectiv) și i se eliberează diploma de doctor de către instituția organizatoare a programului de studii superioare de doctorat, în urma confirmării de către autoritatea națională abilitată pentru confirmarea titlurilor științifice.

4. Obiectul Planului - cadru

Planul-cadru, parte componentă a standardelor educaționale de stat în învățământul superior, stabilește principiile generale pentru organizarea și desfășurarea procesului de studii în instituțiile de învățământ superior, reflectă cerințele de bază pentru elaborarea planurilor de învățământ în diferite domenii de formare profesională /specialități, programe de master, programe de doctorat.

5. Planul-cadru este elaborat în *scopul* asigurării calității în învățământul superior, perfecționării managementului educațional, modernizării învățământului superior în perspectiva integrării în Spațiul Comun European al Învățământului Superior; perfecționării, raționalizării și compatibilizării planurilor de învățământ la nivel național și european; creării condițiilor pentru o mobilitate academică reală și recunoașterea reciprocă a perioadelor și actelor de studii.

În baza Planului-cadru, instituțiile de învățământ superior elaborează propriile planuri de învățământ, realizând particularitățile și orientările fiecărui domeniu de formare profesională /specialități, program de master, program de doctorat.

II. Planul de învățământ

6. Planul de învățământ include *patru componente defnitorii*:

a) componenta *temporală*, care reprezintă modul de planificare în timp a procesului de formare (săptămână, semestru, an, ciclu), unitatea principală de măsură a procesului de formare fiind creditul de studiu ECTS;

b) componenta *formativă*, care reprezintă modul de distribuire a unităților de conținut (unitate de curs, pachete de cursuri, module);

c) componenta *acumulare*, care reflectă modalitățile de alocare a creditelor de studiu ECTS;

d) componenta *evaluare*, care reprezintă modalitățile de evaluare curentă și finală a finalităților de studiu și competențelor obținute de student la unitatea de curs/modulul respectiv.

7. Planurile de învățământ pentru **ciclul I – licență și studii integrate** se elaborează pe specialități, în conformitate cu *Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților*.

Programele de **master, ciclul II**, se stabilesc în limitele domeniilor generale de studiu aprobate pentru ciclul I, conform *Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților*, care, în funcție de conceptul și conținutul planului de învățământ, pot fi: *de aprofundare, interdisciplinare și complementare*. După tipurile respective de programe, orientarea studiilor superioare de master poate fi: *master științific și master de profesionalizare*.

Programele de **doctorat, ciclul III**, se organizează pe domenii de studii conform *Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților*. Doctoratul constituie ciclul superior de studii universitare, axat pe dezvoltarea cunoașterii prin cercetare științifică originală și care se realizează prin programe de două tipuri: *doctorat științific și doctorat profesional*.

8. La elaborarea planurilor de învățământ pentru cele trei cicluri universitare se va urmări realizarea unui învățământ centrat pe student, orientat spre dobândirea **finalităților de studiu** și formarea competențelor prevăzute prin Cadrul Național al Calificărilor pe cicluri și pe domenii generale de studiu /domenii de formare profesională. Obținerea finalităților de studiu și formarea competențelor pentru un domeniu de formare profesională va fi completată prin accentuarea caracterului pragmatic al conținutului formativ al unităților de curs cuprinse în planul de învățământ.

9. Elementul formativ de bază al planului de învățământ este *unitatea de curs*, care reprezintă activități unitare atribuite unui conținut formativ distinct.

Unitățile de curs pot fi oferite autonom sau pot fi structurate în module. Pentru un modul se recomandă alocarea a 4-6 credite de studiu. Modularizarea programului universitar poate fi realizat pe baza principiului de complementaritate sau interdisciplinar.

La **ciclurile I și II**, unitatea de curs /disciplina poate fi realizată prin **activitate didactică auditorială** (contact direct): ore de curs/ prelegeri, seminare, lucrări de laborator, lucrări

practice, lucrări de proiectare, stagii didactice, clinice și alte forme aprobate de senat; precum și **activitate didactică neauditorială**: activități didactico-artistice sau sportive; proiecte / teze de an, licență, master; activitate individuală, activități sociale și comunitare, alte activități prevăzute de regulamentele instituționale.

La **ciclul III, studii superioare de doctorat**, școlile doctorale pun la dispoziția studenților-doctoranzi un program de pregătire bazat pe studii superioare avansate, alcătuit din activități didactice auditoriale, cercetări independente de laborator și/sau de teren, activități de editare și participare la evenimente științifice/comunitare.

III. Criterii pentru elaborarea planului de învățământ pentru ciclul I, ciclul II, studii integrate și ciclul III

10. *Profilul și structura* planului de învățământ

Planul de învățământ la **ciclurile I și II** se structurează în următoarele compartimente:

- a) foaia de titlu;
- b) calendarul universitar;
- c) planul procesului de studii pe semestre/ani de studii;
- d) stagiile de practică;
- e) formele de evaluare finală la unitățile de curs/ modulele oferite;
- f) forma de evaluare finală a programului de studii;
- g) lista unităților de curs la libera alegere;
- h) matricea corelării finalităților de studiu a programului cu cele ale unităților de

curs/modulelor. Finalitățile de studiu/rezultatele învățării sunt parte a standardelor naționale și numărul acestora, conform practicilor europene, se recomandă să fie limitat la 6-8.

La **ciclul III**, studii superioare de doctorat, structura și conținutul planului de învățământ se stabilesc de către școala doctorală.

11. Planul de învățământ este însoțit de o *Notă explicativă* în care se descrie profilul specialității /domeniului de formare profesională /domeniului general de studiu, concretizate în *concepția formării specialistului* (scop, caracteristici, angajabilitate, formare ulterioară, abordări pedagogice, competențe-cheie dezvoltate în program) și *finalități de studiu* preconizate. În același context, Nota explicativă prezintă informația cu privire la: gradul de noutate, relevanța, corespunderea obiectivelor programului strategiei instituționale de dezvoltare, consultarea partenerilor (angajatori, absolvenți, profesori, studenți) și coordonarea procesului de elaborare a programului conform standardelor de asigurare a calității.

De asemenea se vor indica metodele și criteriile de evaluare, regulile privind promovarea academică.

12. *Foaia de titlu* a planului de învățământ

12.1 Se recomandă ca Foaia de titlu a planului de învățământ pentru **ciclul I - licență**, și studii integrate să conțină următoarele informații:

- a) denumirea ministerului educației și, după caz, a ministerului de resort;
- b) denumirea și categoria instituției de învățământ superior, conform certificatului de acreditare;
- c) data aprobării planului de învățământ de către senatul universitar, nr. procesului-verbal respectiv;
- d) data coordonării de către ministerul educației și, după caz, a ministerului de resort; numărul de înregistrare a planului de învățământ;
- e) contextul (se va indica nivelul calificării conform ISCED);
- f) codul și denumirea domeniului general de studiu;
- g) codul și denumirea domeniului de formare profesională;

- h) codul și denumirea programului de studii / specialității sau specialităților duble;
- i) numărul total de credite de studiu;
- j) titlul obținut la finele studiilor;
- k) baza admiterii: diploma de bacalaureat sau un act echivalent de studii; diploma de studii superioare;
- l) limba de instruire;
- m) forma de organizare a învățământului (învățământ cu frecvență, cu frecvență redusă, la distanță).

12.2 Se recomandă ca Foaia de titlu a planului de învățământ pentru **ciclul II – master** să conțină următoarele informații:

- a) denumirea ministerului educației și, după caz, a ministerului de resort;
- n) denumirea și categoria instituției de învățământ superior, conform certificatului de acreditare;
- b) data aprobării planului de învățământ de către senatul universitar, nr. procesului-verbal respectiv;
- c) data coordonării de către ministerul educației și, după caz, a ministerului de resort; numărul de înregistrare a planului de învățământ;
- d) contextul (se va indica nivelul calificării conform ISCED);
- e) codul și denumirea domeniului general de studiu;
- f) denumirea programului de master;
- g) numărul total de credite de studiu;
- h) titlul obținut la finele studiilor;
- i) baza admiterii: diploma de studii superioare de licență sau un act echivalent de studii;
- j) limba de instruire;
- k) forma de organizare a învățământului (învățământ cu frecvență, cu frecvență redusă, la distanță).

12.3 Se recomandă ca Foaia de titlu a planului de învățământ pentru *programul de pregătire universitară avansată – doctorat, ciclul III*, să conțină următoarele informații:

- a) denumirea: ministerului educației și, după caz, a ministerului de resort;
- b) denumirea și categoria instituției de învățământ superior, conform certificatului de acreditare;
- c) data aprobării planului de învățământ de către consiliul științific/ senatul universitar, nr. procesului-verbal respectiv;
- d) contextul (se va indica nivelul calificării conform ISCED);
- e) denumirea școlii doctorale;
- f) codul și denumirea domeniului de cercetare;
- g) denumirea programului de studii de doctorat;
- h) numărul total de credite de studiu;
- i) titlul obținut la finele studiilor;
- j) baza admiterii: diploma de studii superioare de master sau un act echivalent de studii;
- k) limba de instruire;
- l) forma de organizare a învățământului (învățământ cu frecvență, cu frecvență redusă).

În cazul *programei comune* de studii superioare, în foaia de titlu se vor indica instituțiile membre ale consorțiului, aprobarea comună a planului de învățământ, alte informații relevante.

A). Componenta temporală

13. Componenta temporală a planului de învățământ este reprezentată prin *calendarul universitar*, care include repartizarea activităților didactice pe ani, semestre (sesiuni în cazul studiilor cu frecvență redusă sau la distanță), cu stabilirea termenelor și duratei semestrelor, stagiilor de practică, sesiunilor de examene, a evaluării finale (examenului de licență/examenului de finalizare a studiilor superioare integrate/susținerii tezei de master / de doctor) și a vacanțelor.

În domeniile de studii reglementate la nivel european, structura și durata studiilor de doctorat respectă prevederile legale aplicabile la nivel european.

În cazul *programelor comune* de studii superioare, calendarul universitar va include graficul mobilității academice între instituțiile membre ale consorțiului.

14. La elaborarea calendarului universitar se va ține cont de următoarele:

14.1 *Durata studiilor superioare de licență (ciclul I)*, exprimată în ani și credite de studiu constituie:

- a) învățământ cu frecvență – 3-4 ani și, respectiv, 180-240 de credite de studiu;
- b) învățământul cu frecvență redusă și învățământul la distanță – 4-5 ani (cu un an mai mult decât la învățământul cu frecvență) și, respectiv, 180-240 de credite de studiu.

14.2 *Durata studiilor superioare de master (ciclul II)* exprimată în ani și credite de studiu constituie:

- a) învățământ cu frecvență 1,5-2 ani și, respectiv, 90-120 credite de studiu;
- b) învățământul cu frecvență redusă și învățământul la distanță – 2-2,5 ani (cu un semestru mai mult decât la învățământul cu frecvență) și, respectiv, 90-120 de credite de studiu;

14.3 *Durata studiilor superioare de doctorat (ciclul III)*, exprimată în ani și credite de studiu constituie:

- a) învățământ cu frecvență – 3 ani și, respectiv, 180 de credite de studiu;
- b) învățământul cu frecvență redusă – 4 ani (cu un an mai mult decât la învățământul cu frecvență) și, respectiv, 180 de credite de studiu.

Prin excepție, în cadrul învățământului superior medical uman, medical veterinar, agricol, al științelor biologice și farmaceutice, durata programului de doctorat este, de regulă, de 4 ani.

15. Pentru fiecare program de studii (**licență, master, doctorat**) numărul de credite de studiu preconizat este același pentru toate formele de învățământ: cu frecvență, cu frecvență redusă și la distanță.

În domeniile *arte, psihologie, medicină veterinară, medicină, farmacie* și la specialitățile *limbi moderne, arhitectură*, studiile se organizează numai prin învățământ cu frecvență.

16. În ciclul I și ciclul II de studii superioare pot fi organizate studii superioare integrate în următoarele domenii, reglementate prin norme de drept internațional: *medicină și farmacie; medicină veterinară; arhitectură*.

În învățământul superior integrat, durata cumulată a ciclurilor I și II va corespunde unui număr de cel puțin **300 de credite de studii transferabile**.

Programele de studii superioare în domeniul *medical și farmaceutic* se organizează în exclusivitate ca învățământ cu frecvență, cu durata de 4–6 ani, respectiv, 240 - 360 de credite de studiu.

17. Absolvenții școlilor medii de cultură generală din Transnistria și cetățenii străini înmatriculați în ciclul I - studii superioare de licență, conform protocoalelor de colaborare în domeniul învățământului, în baza actelor de studii medii de cultură generală sau echivalentelor

acestora, vor urma un an de studii compensator, care nu se cuantifică cu credite, în instituția de învățământ superior, în care au fost înmatriculați.

Candidații, înmatriculați în ciclul I, studii superioare de licență în baza atestărilor de studii medii de cultură generală, eliberate de către instituțiile de învățământ din localitățile de est ale Republicii Moldova și din mun. Bender, vor susține, obligatoriu, examenele de bacalaureat.

18. Pentru absolvenții instituțiilor de *învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar*, care își continuă studiile în învățământul superior la ciclul I - licență, în cadrul domeniului studiat anterior, instituțiile de învățământ superior pot accepta cel mult 30 de credite de studii transferabile acumulate în învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, în baza cadrului normativ în vigoare.

19. Pentru absolvenții instituțiilor de învățământ superior care solicită un alt domeniu de formare profesională la ciclul I, reducerea duratei studiilor poate fi condiționată de recunoașterea unui anumit număr de credite acumulate la prima specialitate, cu condiția că durata studiilor va fi de cel puțin **trei ani**.

Absolvenții instituțiilor de învățământ superior la specialitățile din domeniul *Științe ale educației* pot fi înmatriculați la o altă specialitate din același domeniu cu reducerea duratei studiilor cu **un an**.

20. *Structurarea anului universitar*. În **ciclul I**, studii superioare de **licență**, și **studii integrate**, anul academic este constituit din două semestre relativ egale, care includ două sesiuni de examene ordinare, stagii de practică și două vacanțe. Durata unui semestru constituie în medie 15 săptămâni de contact direct cu studenții.

Calendarul academic, implicit perioada de desfășurare și durata sesiunilor de examene, durata vacanțelor se stabilește de senatul instituției de învățământ superior. Pentru lichidarea restanțelor (recuperarea deficitului de credite) și/sau mărirea notei se vor programa suplimentar două sesiuni repetate de examinare (de recuperare a deficitului de credite), care pot fi organizate după fiecare sesiune de examene în perioada vacanțelor sau, la decizia instituției, pot fi comasate într-o singură sesiune.

Structura organizatorică a învățământului în domeniile militariei, securității și ordinii publice este elaborată de consiliul profesoral și senatul instituției de învățământ și aprobată de autoritatea în a cărei subordine se află instituția respectivă.

Data începerii anului universitar în **ciclul II** de studii superioare de **master** se stabilește de senatul instituției de învățământ superior.

La **ciclul III** – studii superioare de **doctorat**, elaborarea și organizarea unui program de pregătire bazat pe studii superioare avansate, structura și conținutul planului de învățământ pentru programul de pregătire universitară avansată, precum și avizarea curricula disciplinelor incluse în planul de învățământ se stabilesc de **școala doctorală**, potrivit regulamentului școlii doctorale.

21. În programele de **master** și **doctorat** se recomandă oferirea de cursuri compacte, interdisciplinare, în sistem modular, cu evaluarea organizată la finalizarea cursului/modulului.

Programul de doctorat include *un program de pregătire bazat pe studii avansate și un program individual de cercetare științifică sau creație artistică*.

Durata cumulată a programului de pregătire bazat pe studii avansate nu poate depăși un an de studii. Programul de cercetare științifică pentru studenții-doctoranzi de la învățământul cu frecvență are durata de 2 ani (patru semestre) și însumează 120 ECTS. Pentru studenții-doctoranzi de la învățământul cu frecvență redusă, cele 120 ECTS necesare se repartizează pe trei ani de studii (cîte 40 ECTS anual).

22. *Cuantificarea anului universitar.* În sistemul de învățământ superior se aplică Sistemul European de Credite Transferabile (ECTS).

Creditele de studiu se alocă după cum urmează:

a) pentru un semestru academic – **30 de credite de studii transferabile**;

b) pentru un an academic – **60 de credite de studii transferabile**.

Un credit de studiu reprezintă **30 ore** de activitate de învățare, sub toate aspectele ei (activități didactice, de cercetare, realizate în auditoriu (de contact) și activitate individuală), solicitate studentului pentru realizarea finalităților de studiu.

În sistemul învățământului superior național, volumul anual de muncă al studentului (ore-auditoriu și lucru individual) este de circa **1800 de ore**.

La învățământul cu frecvență redusă și la distanță, numărul total de credite se repartizează proporțional pe ani de studiu.

23. *Structurarea săptămânii.* Durata săptămânii de studii la **ciclul I, licență**, este de 5 zile, cu un număr săptămânal de **25-30 ore** de contact direct.

În cazul instruirii concomitente în două domenii de formare profesională/ specialități înrudite sau studierii în paralel a două limbi în domeniile de formare profesională *limbi și literaturi* și *limbi moderne și clasice*, în domeniile reglementate prin norme de drept internațional: *medicină și farmacie; medicină veterinară; arhitectură*, precum și în domeniile: *arte, cultură fizică și sport, militarie, securitate și ordinea publică*, numărul de ore săptămânal poate fi de **30-36 ore**.

Programul săptămânal al pregătirii prin **master** este de **14-20 ore** de contact direct, care la decizia instituției pot fi planificate compact, iar cel puțin 50% din program trebuie alocat activităților practice și cercetării.

La **ciclul III, studii superioare de doctorat**, studentul-doctorand poate opta în mod independent pentru parcurgerea cursurilor din cadrul studiilor superioare avansate, puse la dispoziție de școala doctorală.

B) Componenta formativă

24. *Planul de învățământ* include setul de unități de curs/module repartizate pe semestre/ani de studiu. După *gradul de obligativitate* și *posibilitatea de alegere*, unitățile de curs/modulele se clasifică în:

- a) *obligatorii*;
- b) *opționale*;
- c) *la libera alegere*.

25. După *funcția* în formarea profesională inițială prin competențe generale și competențe specifice, unitățile de curs /modulele oferite vor fi grupate în următoarele componente:

La **ciclul I** și în **programele de studii integrate** (Anexa 1):

- a) componenta *fundamentală* (cod F);
- b) componenta *de formare a abilităților și competențelor generale* (cod G);
- c) componenta *de orientare socio-umanistică* (cod U);
- d) componenta *de specialitate* - de bază și secundară, în cazul instruirii concomitente

în două domenii înrudite (cod S).

La **ciclul II** (Anexa 2):

- a) componenta *fundamentală* (cod F);
- b) componenta *de specialitate* (cod S).

La **ciclul III** (Anexa 3), curricula doctorală asigură formarea de competențe profesionale de conținut, cognitive și de cercetare în domenii de specialitate, precum și a unor competențe *transversale*, și cuprinde unități de curs de *sinteză*, profilate pe domenii, cu module de

metodologia cercetării; în cadrul doctoratului profesional – cu funcții aplicative concret definite. La **studiile de doctorat** unitățile de curs și activitățile de cercetare se recomandă a fi grupate în următoarele componente:

- a) componenta *fundamentală* (discipline academice);
- b) componenta *de orientare spre specialitate* și pentru dezvoltarea *competențelor transversale*;
- c) componenta *de formare a abilităților de cercetare individuală* și de *comunicare științifică*.

26. *Codificarea unităților de curs/modulelor*. Fiecărei unități de curs/modul din planul de învățământ la ciclurile I, II și studii integrate i se atribuie un cod de identificare, ce definește univoc parametrii: categoria formativă, semestrul, tipul cursului, numărul de ordine (Anexa nr. 4).

27. La **ciclul I - licență și studii integrate, componenta fundamentală (cod F)** reprezintă o componentă de bază, dezvoltată și adaptată domeniilor de formare profesională, care are drept scop acumularea cunoștințelor și formarea abilităților de bază, integrate în competențe, care permit abordarea științifică a domeniului dat, precum și înțelegerea și crearea de cunoștințe noi.

Unitățile de curs /modulele fundamentale se oferă în regim **obligatoriu**.

28. *Componenta de formare a abilităților și competențelor generale (cod G)* are drept scop formarea deprinderilor de a învăța, cerceta, analiza, expune, comunica efectiv oral și în scris, inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale, în domeniul de pregătire profesională și în contexte culturale diverse.

Componenta de formare a abilităților și competențelor generale este **obligatorie** și va include:

a) un curs de limbă străină de circulație internațională cu aplicare în domeniul de formare profesională, oferit începând cu anul I de studii. Se recomandă instituțiilor de învățământ superior constituirea și extinderea sistemului de predare a unor unități de curs în limbi străine. În funcție de posibilitățile instituției, pot fi oferite 2 limbi străine și studierea specialității în *context cross-cultural* (îndeosebi recomandat pentru domeniile orientate spre activitatea internațională);

b) un curs de tehnologii de comunicare informațională care va include modulele: Cultura informațională, Tehnologii informaționale, Utilizarea tehnologiilor informaționale în domeniul de formare profesională, Noi softuri și riscuri de utilizare IT în domeniul de formare, Tehnici de comunicare bazate pe utilizarea IT etc.;

c) un curs de limbă română de comunicare pentru studenții din grupele alolingve, inclusiv Tehnici de comunicare/ Corespondența de afaceri etc. În scopul facilitării inserției pe piața muncii a absolvenților din grupele alolingve, pentru această categorie de studenți se vor introduce, obligatoriu, la anii superiori unități de curs de specialitate cu predare în limba română;

d) un curs separat de *etică și cultură profesională* sau includerea subiectelor ce țin de etică și cultură profesională în conținuturile unităților de curs / modulelor de specialitate;

e) un curs de Educație fizică pentru studenții anului I / II, care nu se cuantifică cu credite, dar a cărui evaluare cu calificativul „admis” reprezintă o condiție de admitere la examenul de finalizare a studiilor superioare de licență.

29. *Componenta de orientare socio-umanistică (cod U)* are drept scop formarea unui orizont larg de cultură juridică, filozofică, politologică, sociologică, psihologică și economică, care i-ar permite viitorului specialist să-și asume responsabilități într-o societate liberă și să se adapteze operativ și eficient la modificările din societate.

Componenta de orientare socio-umanistică se recomandă în regim **de opțiune** și include:

- a) un curs cu tematică europeană, de ex.: Integrare economică europeană, Destinul european al Republicii Moldova, Drept european, Structuri politice în statele europene, Universitatea europeană, Civilizația europeană, Politici educaționale în context european, Politici comunitare în domeniul de formare, globalizării, regionalizării, geopoliticii etc.;
- b) un curs de inițiere juridică, Bazele statului și dreptului, Proprietatea intelectuală;
- c) Filosofia și logica domeniului de formare profesională;
- d) un curs de inițiere economică și financiară, Bazele antreprenoriatului, Leadership și managementul capitalului uman;
- e) Elemente de cultură universală și națională / Interculturalitate;
- f) Arta oratorică /Cultura comunicării interpersonale și organizaționale /Tehnici de comunicare;
- g) Cultura politică și mass media, Dezvoltarea durabilă și management în situații de risc etc.

Unitățile de curs din lista de mai sus ar putea fi modularizate în funcție de strategia instituției; contextul, profilul, conceptul programului de studii și/sau preferințele /necesitățile studenților.

30. Unitățile de curs/modulele din componenta fundamentală (cod F), de formare a abilităților și competențelor generale (cod G) și socio-umanistică (cod U) constituie **trunchiul programului de formare**, care reprezintă structura formativă de bază **obligatorie** în pregătirea viitorului specialist la **ciclul I** și în cadrul **studiilor integrate**, comună mai multor domenii de formare profesională în cadru unui domeniu general de studiu.

31. În cadrul **ciclului I - licență** și **studiilor integrate**, componenta *de orientare spre specialitate* (**cod S**), de bază și secundară, în cazul instruirii concomitente în două domenii, realizează obiective orientate spre formarea identității profesionale a studentului și se oferă în regim obligatoriu și opțional.

În cazul orientării spre o monospecialitate, planul de învățământ se completează cu unități de curs /pachete de opțiuni pentru această specialitate. În cazul instruirii concomitente în două domenii, se propun unități de curs/pachete de opțiuni pentru specialitatea de bază și pentru specialitatea secundară.

32. Unitățile de curs *de orientare spre specialitate* asigură elementul individual al formării profesionale și reprezintă un pachet de unități de curs/module, obligatorii și opționale, care asigură elementul distinctiv al formării profesionale, reieșind din logica structurării domeniului, în conformitate cu tendințele pieței muncii, asigurând astfel un nivel sporit de relevanță a studiilor și angajabilitate a absolvenților.

33. Fiecare student urmează să-și stabilească **propriul traseu educațional** de formare profesională, din unitățile de curs propuse prin planul de învățământ, inclusiv din contul pachetelor opționale și la libera alegere, pentru obținerea unei diplome universitare.

Traseul individual de formare profesională este reflectat în Suplimentul la diplomă, eliberat obligatoriu fiecărui absolvent din învățământul superior.

34. În programele **ciclului II - master**, trunchiul este constituit din componenta fundamentală (**cod F**), oferită în regim **obligatoriu**.

În funcție de tipul masterului (de cercetare sau profesional) și finalitățile de studiu scontate, se recomandă ca programul de master să includă următoarele unități de curs/module:

- Componenta *fundamentală* - unități de curs/module general-științifice (obligatorii):
 - ✓ Metodologia și etica cercetării în domeniul de studiu;

- ✓ Probleme actuale de cercetare în cadrul domeniului de formare;
 - ✓ Elaborarea/administrarea proiectelor;
 - ✓ Teoria deciziilor;
 - ✓ Tehnici/paradigme de comunicare științifică etc.
- Componenta de *specialitate* - unități de curs/module de ramură (obligatorii și opționale):
 - ✓ Procese inovative în domeniul de formare profesională;
 - ✓ Noi tehnologii informaționale în domeniul de formare;
 - ✓ Asigurarea calității în domeniul de formare;
 - ✓ Noi teorii orientate spre interdisciplinaritate etc.
 - Activități *practice* și *de cercetare* (obligatorii)
 - ✓ Stagiu practic/industrial/creativ/clinic;
 - ✓ Cercetare științifică.

La master, planul de învățământ va cuprinde atât discipline de cunoaștere avansată în cadrul programului de studiu, cât și module de pregătire complementară, necesare pentru o inserție rapidă a absolventului pe piața muncii.

35. La **ciclul III – studii superioare de doctorat**, în funcție de tipul doctoratului (științific sau profesional), în cadrul *programului de pregătire bazat pe studii avansate*, care însumează 60 de credite de studii transferabile, se acordă 50-70 la sută ECTS unităților de curs orientate spre *specialitate*.

Programele de studii la **ciclul III, studii superioare de doctorat**, asigură formarea **competențelor profesionale specifice** domeniului (cunoașterea avansată și stăpânirea metodelor și tehnicilor de cercetare avansată în domeniul de studiu; capacitatea de identificare, formulare și soluționare a problemelor de cercetare, abilități de elaborare și valorificare a lucrărilor științifice etc.), precum și a **competențelor transversale** (competențe de comunicare în domeniul științei și culturii; cunoștințe de management al resurselor umane, de infrastructură și financiare; calități de conducere și mentorat; cunoștințe privind managementul carierei etc.).

- La componenta *fundamentală* se recomandă discipline academice generale, inclusiv, teorii și practici avansate în domeniul de cercetare.
- Componenta *de orientare spre specialitate* va conține unități de curs specifice problemei de cercetare, selectate la decizia conducătorului și studentului-doctorand. Pentru dezvoltarea *competențelor transversale* se recomandă unități de curs: limbi moderne, noi softuri pentru domeniul de cercetare, dreptul proprietății intelectuale, managementul proiectelor, marketingul produselor științifice și a inovațiilor, managementul carierei etc.
- Componenta de *formare a abilităților de cercetare individuală de comunicare științifică* va include metode avansate de cercetare, de elaborare a proiectului și implementare a rezultatelor cercetării, cercetări de teren, stagii industriale, stagii în centre de excelență, publicarea articolelor științifice, comunicări la evenimente științifice instituționale, naționale, internaționale etc.

Planul de învățământ pentru doctoratul științific include unități de curs /discipline academice (de studiu teoretic) în proporție de 75% și unități de curs /discipline practice de 25%. Planul de învățământ pentru doctoratul profesional include unități de curs /discipline academice (de studiu teoretic) în proporție de 25% și unități de curs /discipline practice de 75%.

36. În programele **ciclului I și studiile integrate**, *unitățile de curs opționale/pachetele de opțiuni* asigură constituirea traseului individual de formare profesională, în funcție de aspirațiile de dezvoltare profesională și perspectivele de angajare în câmpul muncii. Unitățile de curs opționale se aleg din oferta planului de învățământ (Anexa 1). Fiecare alegere se face din minimum *două oferte*. Unitatea de curs opțională din momentul alegerii devine obligatorie.

În programele **ciclului II - master**, opțiunile vor constitui, după caz, pînă la 30 la sută.

37. Pe parcursul studiilor, studentul poate acumula credite peste numărul de 60 pe an /30 pe semestru. Acestea pot fi obținute prin unități de curs/module și activități realizate complementar (unități de curs la liberă alegere, urmate în regim extracurricular, cursuri realizate în perioada vacanțelor de vară etc.).

Unitățile de curs *la libera alegere* asigură extinderea cunoștințelor și dezvoltarea unor aptitudini ale studenților în domeniul de formare profesională ales sau în alte domenii adiacente. Acestea se introduc în plan la propunerea catedrelor pentru fiecare domeniu de pregătire profesională, la solicitarea studenților.

În cadrul studiilor superioare de licență, studentul poate obține credite suplimentare în proporție de cel mult 10% anual din numărul de credite alocate programului de studii urmat. Studiarea cursurilor la liberă alegere se programează pe tot parcursul formării profesionale și se realizează suplimentar, în afara orarului de bază. Creditele suplimentare acumulate se specifică în suplimentul la diplomă eliberat absolventului.

La ciclul I se recomandă, la liberă alegere, unitățile de curs/modulele: *Modul sănătos de viață, Securitatea muncii, Protecția civilă, Egalitatea de gen, Protecția familiei* etc.

38. În cazul în care studenții solicită la ciclul II, master, un program de studii diferit de domeniul de formare profesională absolvit la ciclul I, licență, candidații urmează să acumuleze **30 de credite de studii transferabile** la disciplinele *fundamentale și de specialitate* aferente domeniului de studii pentru care optează, ceea ce reprezintă *minimul curricular inițial* necesar.

Minimul curricular inițial necesar pentru continuarea studiilor superioare în ciclul II la alt domeniu de formare profesională poate fi obținut în perioada studiilor superioare de licență, oferit de instituția de învățămînt superior în regim *extracurricular* (în afara orarului de bază), la *libera alegere* a studentului, începînd cu anul II de studii.

Minimul curricular inițial necesar pentru continuarea studiilor superioare în ciclul II la alt domeniu de formare profesională poate fi acumulat *parțial* sau *integral*, prin transferarea creditelor acumulate la discipline relevante programului de master, obținute în perioada studiilor superioare de licență.

Metodologia de acumulare a minimului curricular se elaborează de către subdiviziunea coordonatoare a programului respectiv pentru fiecare domeniu general de studii, se coordonează de consiliul facultății care organizează programul de master respectiv și se aprobă de senatul universitar, cu publicarea ulterioară pe pagina web a instituției de învățămînt superior.

39. *Modulul de formare psihopedagogică*

Pentru a oferi viitorilor absolvenți ai programelor de studii superioare nepedagogice, care, pe parcursul studiilor, nu au realizat modulul psihopedagogic și care solicită ocuparea funcțiilor didactice, instituțiile de învățămînt superior pot planifica în regim *extracurricular* (în afara orarului de bază), un modul de formare psihopedagogică în volum de **60 de credite de studii transferabile**, inclusiv *30 de credite pentru formarea teoretică și 30 de credite pentru un stagiu obligatoriu de practică*.

Formarea teoretică în cadrul modulului psiho-pedagogic va include următoarele unități de curs: *modulul pedagogic, modulul psihologic și didactica disciplinei*.

În cazul în care instituția de învățămînt superior nu dispune de subdiviziunea academică responsabilă de organizarea modulului psihopedagogic, studenților li se va oferi, la cerere, acest modul la o altă instituție, în baza acordurilor interuniversitare.

40. **Stagiile de practică** ale studenților reprezintă una dintre formele obligatorii de formare a specialiștilor de înaltă calificare, fiind orientate spre obținerea competențelor generice și specifice într-un domeniu de formare profesională/specialitate.

Stagiile de practică se organizează de instituțiile de învățământ superior și se realizează în cadrul instituțiilor, organizațiilor, companiilor, societăților și al altor structuri.

Tipurile stagiilor de practica în învățământul superior sînt:

a) *de specialitate* (inițiere, pedagogică, tehnologică, în producție, clinică, de creație etc.);

b) *practica de cercetare / creație de licență*;

c) *practica de cercetare / creație de master*.

41. Tipurile stagiilor de practică, termenele, etapele, domeniul/ramura, locul sînt stabilite de instituția de învățământ superior (catedre/facultăți/departamente) în strictă corespundere cu finalitățile de studiu și competențele scontate pentru domeniul de studiu /specialitatea / programul respectiv și sunt stabilite în planurile de învățământ (calendarului universitar/graficului procesului de studii).

42. Studenții realizează stagiile de practică *individual* sau *în grupe* cu un număr stabilit de persoane. Conducerea și evaluarea practicii *de licență/master* se face de către conducătorul de proiect în funcție de activitatea studentului în procesul de elaborare a proiectului și de caracteristica dată de conducerea unității-bază de practică. Criteriile de apreciere a stagiului de practică sunt prevăzute în regulamentul intern al instituției.

C) Componenta acumulare

43. *Cuantificarea unităților de curs/modulelor*. Unităților de curs din planul de învățământ li se alocă credite de studiu în funcție de timpul integral de învățare, pretins studentului. Creditele de studiu se alocă ca valori numerice întregi.

Totodată, în planul de învățământ se indică numărul total de ore, prevăzut pentru studierea fiecărei unități de curs/modul. Durata standard de studiu a unei unități de curs/modul este de un semestru. Planificarea intensității studierii unităților de curs pe parcursul semestrului se realizează de către instituția de învățământ, reieșind din legăturile interdisciplinare, cît și din faptul că la ciclul I și în programele de studii integrate norma săptămînală a studentului nu poate să depășească *25-30-36 ore de contact*, iar la ciclul II, respectiv, *14 -20 ore*.

44. **Raportul „ore de contact direct – ore de studiu individual”** se stabilește în funcție de domeniul de formare profesională/programul de master, finalitățile de studiu, specificul unității de curs /modulului: gradul de noutate și/sau complexitate și asigurarea didactico-metodică.

Raportul „ore de contact direct – ore de studiu individual” se propune de catedra / departamentul de profil, în baza unei metodologii specifice pentru fiecare domeniu general de studiu, aprobată de consiliul facultății care organizează programele de studii respective, se aprobă de Senatul universitar și se publică pe pagina web a instituției de învățământ superior.

45. În învățământul superior (**ciclurile I, II și studii integrate**), numărul de credite de studiu alocate fiecărei unități de curs/modul, numărul de ore prevăzut pentru activități teoretice, practice, de laborator, lucru individual etc., precum și numărul de unități de curs /module într-un semestru se planifică de catedra/departamentul responsabil de programul respectiv de studiu, în funcție de tipul programului de studii superioare, finalitățile de studiu, specificul, complexitatea unității de curs/modulului.

Determinarea consecutivității studierii unităților de curs, repartizarea numărului de ore pe ani de studii și semestre se decide de către facultăți, ținînd cont de legăturile interdisciplinare.

În **ciclul III**, studii superioare de **doctorat**, responsabilitatea asupra structurii, conținutului, desfășurării și organizării programului de cercetare științifică al studentului-doctorand revine conducătorului de doctorat. Modul de alocare a creditelor de studiu pentru măsurarea efortului depus de studentul-doctorand la parcurgerea programului de pregătire avansată și parcurgerea programului de cercetare, materializată prin articole publicate, rapoarte de cercetare susținute și aprobate în cadrul școlii doctorale; participarea cu lucrări/comunicări la conferințe științifice naționale și internaționale (ultimele cuantificate cu cel mult 20 ECTS anual), este stabilit de Consiliul școlii doctorale în conformitate cu legislația în vigoare și aprobat de Consiliul științific al instituției care organizează studii superioare de doctorat.

D). Componenta evaluare

46. Planul de învățământ prevede *tipurile și modalitățile de evaluare a finalităților de studii*, inclusiv:

a) *evaluare curentă*: testare, eseu, referat, studiu de caz (individual sau în grup), raport asupra practicii etc.

b) *evaluare finală*: examinare orală, examinare în scris, examinare combinată, eseu, prezentare, portofoliu, teză/ proiect de cercetare.

Se recomandă diversificarea formelor de evaluare curentă pe parcursul semestrului.

47. *Rezultatele academice* ale studenților se evaluează:

a) pe parcursul semestrului;

b) la sfârșitul semestrului;

c) la finalizarea programului de studii în cadrul fiecărui ciclu al învățământului superior.

În funcție de specificul domeniului general de studii/programul de studiu, vor fi utilizate **forme specifice** de evaluare: concert, expoziție, portofoliu, probă sportivă, evaluare asistată de calculator etc. La determinarea modalității de evaluare se va ține cont de structura unității de curs, volumul și durata studierii acesteia.

48. *Evaluările finale ale unităților de curs/modulelor* se vor realiza prin examene cu note. Calificativele „admis – respins” pot fi utilizate la evaluările intermediare în cadrul modulelor și pentru cursul Educația fizică. Obținerea notei promovabile la o unitate de curs/modul presupune alocarea creditelor preconizate pentru aceasta.

În cadrul programului de pregătire bazat pe studii superioare avansate, ciclul III, studii superioare de doctorat, examenele aferente unităților de curs/modulelor sînt organizate după finalizarea unităților de curs/modulelor.

49. *Tezele/proiectele de an* sînt programate în cadrul unităților de curs corespunzătoare și sînt evaluate în cadrul unității de curs respective.

În cazul în care teza de an reprezintă rezultatul cumulativ al activităților de la cîteva cursuri, este un produs interdisciplinar și nu poate fi atribuit unei unități de curs, această teză de an trebuie să fie o entitate separată, evaluată cu notă și estimată cu un număr determinat de credite, în funcție de efortul necesar pentru realizare, la decizia catedrei /departamentului /facultății organizatoare.

În **ciclul III**, studii superioare de doctorat, la finele primului an de studii doctorale, după susținerea examenelor curente, studentul-doctorand va susține public, în cadrul direcției/centrului/laboratorului, un referat axat pe revista literaturii, cunoașterea gradului de cercetare a temei investigate.

50. Programarea evaluărilor curente pe parcursul semestrelor este obligatorie. Rezultatele curente vor fi luate în considerare la evaluările finale.

Ponderea evaluărilor curente din nota finală la unitatea de curs în cadrul ciclurilor de studii superioare se stabilește de instituția de învățământ superior în regulamentele proprii, în funcție de specificul programului de studii și finalitățile de învățare și cercetare.

51. În planul de învățământ pentru **ciclul I – licență** și pentru **studii integrate** se indică *modalitatea de finalizare a studiilor*, termenele de susținere și numărul de credite de studiu alocate. Forma de evaluare finală a studiilor superioare de licență se stabilește și se aprobă de senatul instituției de învățământ superior.

Studiile superioare de licență finalizează cu susținerea examenului și/sau tezei /proiectului de licență și cu eliberarea diplomei de studii superioare de licență, însoțită de suplimentul la diplomă, redactat în limbile română și engleză.

În vederea evaluării sistemului de competențe formate în cadrul programului de studii, **se recomandă** că examenul de licență să includă o probă de examinare cu *caracter integrator* (sau o proba de sinteză la câteva unități de curs *fundamentale* și o proba de sinteză la câteva unități de curs *de specialitate*) și susținerea tezei /proiectului de licență. În cazul instruirii concomitente în două domenii de formare profesională înrudite la ciclul I, examenul de licență se recomandă să includă două probe la unități de curs de specialitate.

Studiile superioare integrate se finalizează cu susținerea examenului / lucrării de absolvire și cu eliberarea diplomei echivalente cu diploma de studii superioare de master.

Examenul și/sau teza /proiectul de licență și examenul /lucrarea de absolvire a studiilor integrate se creditează separat.

52. Instituția de învățământ superior va elabora și aproba la senat regulamentul propriu *privind organizarea examenului și/sau tezei/proiectului de licență*, cu cerințe și criterii distincte de evaluare pentru fiecare formă de finalizare, implicit, evaluarea distinctă a cunoștințelor la partea *fundamental-teoretică*, la cea *de specialitate*, precum și a abilităților de cercetare și practice demonstrate în teza/proiectul de licență.

Cerințele privind volumul, structura, forma de prezentare a tezei/proiectului de licență se va stabili de către catedra/departamentul și facultatea responsabilă de formarea profesională inițială, în funcție de specificul domeniului de formare profesională/ programului de studii și recomandările elaborate la nivel instituțional.

53. Studiile superioare de **master** finalizează cu susținerea publică a tezei/proiectului de master. După susținerea publică, tezele/proiectele de master vor fi publicate pe pagina web oficială a instituției de învățământ superior.

Studentii ciclului II care realizează obiectivele programului de master și susțin cu succes teza/proiectul de master primesc titlul de master în domeniul general de studiu respectiv cu eliberarea diplomei de studii superioare de master, însoțită de suplimentul la diplomă, redactat în limbile română și engleză.

54. Studiile superioare de **doctorat** finalizează prin susținerea în ședință publică a tezei de doctorat în fața comisiei de susținere publică a tezei de doctorat.

Formatul-tip al tezei de doctorat, stabilit de școala doctorală, include elemente de structură și de formatare grafică, studentul-doctorand avînd obligația respectării respectivului format-tip. Conținutul tezei de doctorat este stabilit de studentul-doctorand prin consultare cu conducătorul de doctorat și respectă structura-cadru și limitările impuse de regulamentul școlii doctorale.

IV. Criterii pentru elaborare a planului de învățământ în cazul formării concomitente în două specialități înrudite

55. La elaborarea planului de învățământ în cazul formării concomitente în două specialități înrudite se va ține cont de următoarele:

- a. criteriile de elaborare a planului respectiv sînt identice cu cele pentru monospecialitate;
- b. durata studiilor nu va fi mai mică de 4 ani;
- c. în planul de învățământ, ponderea recomandată a unităților de curs/ modulelor pentru specialitatea de bază și cea secundară va constitui respectiv 60 și 40 la sută.

V. Modul de elaborare, confirmare, evidență și păstrare a planurilor de învățământ

56. *Planul de învățământ* este elaborat în concordanță cu finalitățile de studiu exprimate în competențe generice și specifice, prevăzute în Cadrul Național al Calificărilor pe domenii de formare profesională/domenii de cercetare/programe de studii. Acestea vor fi stipulate în Note explicative, anexate la planul de învățământ.

57. Procesul de elaborare și aprobare a unui plan de învățământ pentru un nou program de studii presupune parcurgerea următoarelor etape:

a. inițiatorul noului program de studii (orice persoană interesată / grup interesat din cadrul facultății /catedrei /departamentului) și membrii echipei desemnate de conducerea catedrei /departamentului stabilesc disciplinele din planul de învățământ și lista cadrelor științifico-didactice cu competențe în domeniu, pentru a fi discutate în consiliul facultății. În urma avizării programului se vor întocmi planul de învățământ și statul de funcții pentru noul program de studii;

b. după avizarea în consiliul facultății, documentele programului de studii se transmit spre aprobare senatului universității. Decizia finală privind inițierea programelor de studii este aprobată de Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională, conform prevederilor legale;

c. după aprobarea finală, conducerea facultății desemnează echipa de elaborare a *raportului de autoevaluare* a noului program de studii în vederea autorizării provizorii;

d. pe baza acestor documente și corelat cu baza materială pusă la dispoziție pentru acest program, se elaborează forma finală a raportului de autoevaluare. Raportul de autoevaluare se depune la prorectorul pentru activitatea didactică, urmînd a fi verificat de către o comisie desemnată de către subdiviziunea responsabilă pentru managementul calității;

e. după remedierea eventualelor deficiențe, *raportul de autoevaluare*, implicit planul de învățământ, se depune, cu cel puțin 6 luni înainte de demararea programului de studii, la Ministerul Educației, care, după coordonarea planului de învățământ, îl înaintează Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional pentru desfășurarea evaluării externe în vederea autorizării provizorii.

57. Proiectele planurilor de învățământ pentru ciclurile I, II și studii integrate, elaborate pentru fiecare program de studii și formă de organizare a învățământului (cu frecvență, cu frecvență redusă, la distanță), sînt redactate în limba română, în două/trei exemplare după modelul stabilit (Anexa nr. 5).

Este recomandată avizarea planurilor de învățământ de către ministerele de resort care au în subordine instituții de învățământ superior sau, după caz, de către asociații profesionale.

59. Lista unităților de curs obligatorii și opționale, numărul de ore pentru studierea acestora, tipurile stagiilor de practică și unitățile de curs la libera alegere se stabilesc de către instituții în funcție de specificul domeniului general de studiu/domeniului de formare profesională/programului de studiu, în corespundere cu Cadrul Național al Calificărilor, precum și misiunea instituției în pregătirea cadrelor.

60. *Specificul* fiecărui domeniu de pregătire profesională/program de studiu este asigurat prin varierea:

- a. listei și volumului de ore pentru studierea unităților de curs din cadrul diferitor componente și module;
- b. conținutului unităților de curs fundamentale și de orientare spre specialitate (*de bază și secundară* în cazul instruirii concomitente în două domenii);
- c. formelor și conținutului stagiilor de practică.

61. *Modificarea planurilor de învățământ*

În corespundere cu dezvoltarea sectorului socio-economic, instituțiile de învățământ superior vor revizui/actualiza planurile de învățământ o dată la 5 ani.

Planul de învățământ poate fi modificat/perfectat cu condiția implementării din următorul an de studii. Pe durata studiilor unei promoții de studenți, de la înmatriculare până la absolvire, planurile de învățământ nu pot fi modificate pe parcurs, acestea urmînd a fi realizate integral.

În cazul cînd cerințele pieței muncii vor dicta necesitatea introducerii schimbărilor în planurile de învățământ pînă la termenul de 5 ani, versiunea nouă a planului de învățământ pentru un nou an academic va fi aplicată persoanelor înmatriculate la studii în anul respectiv, cu condiția că modificările au fost operate în modul stabilit pînă la finele anului precedent de studii și au fost făcute publice prin sistemul informațional al instituției cu cel puțin 3 luni pînă la începutul anului de studii.

Modificarea planurilor de învățământ se realizează la catedrele organizatoare a programului respectiv și se aprobă de consiliul facultății.

Revizuirea /actualizarea planurilor de învățământ este validată de senatele universitare și prezentată, o dată la 5 ani, spre coordonare, Ministerului Educației (precum și ministerelor de resort/asociațiilor profesionale, care au în subordine instituții de învățământ superior). La exemplarul planului de învățământ pentru ciclurile I, II și studii integrate este atașat un extras din procesul-verbal al ședinței senatului la care au fost aprobate modificările.

62. *Evidența și păstrarea planurilor de învățământ.*

Planurile de învățământ pentru ciclurile I, II și studii integrate, coordonate cu Ministerul Educației, sînt înregistrate în Direcția responsabilă de învățământul superior. Numărul de înregistrare și data aprobării va fi înscrisă pe foaia de titlu a planului și introdusă într-un registru de evidență. Planurile de învățământ sînt înregistrate cu data coordonării lor.

Un exemplar al planului de învățământ, coordonat și înregistrat, este păstrat în Direcția responsabilă de învățământul superior a Ministerului Educației, alt exemplar este păstrat în instituția de învățământ responsabilă și, după caz, al treilea exemplar – la ministerul de resort.

63. În vederea susținerii și facilitării *mobilității studenților*, planurile de învățământ sînt publicate pe pagina web oficială a instituției de învățământ superior.

Pentru facilitarea mobilității academice și recunoașterii studiilor realizate în alte instituții, se recomandă proiectarea într-un semestru al planului de învățământ a unor discipline cu finalități de studiu care pot fi realizate peste hotarele țării și recunoscute la instituția în care a fost admis studentul (de ex., discipline orientate spre studii comparate, limbi străine, stagii industriale, de creație, de cercetare etc.).

64. *Închiderea programelor de studii*

Programele de studii pot fi închise în cazurile prevăzute de legislația în vigoare referitoare la evaluare și acreditare.

Programele de studii care și-au pierdut relevanța pentru piața muncii, nu corespund criteriilor de acreditare sau produc cheltuieli nejustificate pentru instituție, pot fi închise prin

decizia Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională, conform prevederilor art. 104 alin (e) al Codului educației, după aprobarea Ministerului Educației și, după caz, a ministerului de resort.

Anexa nr. 1

**Ponderea recomandată a unităților de curs
în Planul de învățământ pentru ciclul I, licență
și studii integrate (programe de 180, 240, 300, 360 ECTS)**

Structura formativă, gradul de obligativitate	Componente creditate	Orientare spre o specialitate	Orientare spre două specialități	Orientare spre învățământ vocațional
		%		
<i>Obligatoriu</i>	Trunchi comun	20 -35	20 - 30	20
	Unități de curs/module fundamentale (F)			
	Unități de curs/module de creare a abilităților și competențelor generale (G)	5 - 10	5 - 10	5 - 10
<i>Opțional</i>	Unități de curs/module de orientare socio-umanistică (U)	5 - 10	5 - 8	5 - 8
<i>Obligatoriu și opțional</i>	Traseul individual	30 – 40	25 - 35	35
	Unități de curs/module de orientare spre specialitatea de bază (S ¹)			
	Unități de curs/module de orientare spre specialitatea secundară (S ²)	0	10 - 15	0
<i>Obligatoriu</i>	Stagii de practică	10 - 12	10 - 12	17 - 22
<i>La decizia senatului</i>	Examenul și/sau teza de licență	5 - 10	5 - 10	5 - 10
	Examenul /lucrare de absolvire a studiilor integrate			
Extracurricular – în afara orarului de bază				
<i>La libera alegere</i>	Minimul curricular inițial pentru un alt domeniu la ciclul II (M)	30 ECTS	30 ECTS	30 ECTS
<i>La libera alegere</i>	Modulul psihopedagogic	60 ECTS	60 ECTS	60 ECTS

Anexa nr. 2

**Ponderea recomandată a componentelor Planului de învățământ
pentru programele de master**

	Program de master	
	științific (MS)	de profesionalizare (MP)
	%	
Unități de curs/module fundamentale (F)	35 - 45	20 - 30
Unități de curs de specialitate/module (S)	20 - 30	35 - 45
Stagiu de practică	8 - 12	8 - 12
Teza de Master	20 - 30	20 - 30

Anexa nr. 3

**Ponderea recomandată a componentelor Planului de învățământ
pentru programele de doctorat**

Anii de studii	Program de doctorat	
	științific	profesional
	%	
I - Program de pregătire bazat pe studii avansate (60 ECTS)	<i>discipline academice / discipline practice</i>	
	75 / 25	25 / 75
	<i>unități de curs de orientare spre specialitate</i> 50 – 70	
	<i>unități de curs pentru dezvoltarea competențelor transversale</i> 10-20	
	<i>activități aferente (participare la conferințe, simpozioane etc.)</i> 10 - 15	
	<i>1 referat – gradul de cercetare/ 1 proiect de cercetare științifică ulterioară</i> 10 - 15	
	<i>Activități individuale de cercetare</i>	
II - Program individual de cercetare științifică /performanță sportivă/creație artistică (60ECTS)	<i>2-3 referate, fragmente din teză</i>	<i>spectacole, recitaluri, expoziții personale, de grup</i>
	30 - 40	
	<i>activități aferente (participare la conferințe, simpozioane etc.)</i> 30 - 35	
	<i>publicarea rezultatelor cercetării în reviste științifice indexate</i> 30 - 35	
	III – Finalizarea studiilor	
<i>Susținerea tezei de doctorat</i>		

superioare de doctorat (60 ECTS)	<i>o componentă de cercetare originală</i>	<i>soluționarea unei probleme practice (sportive sau de creație)</i>
	65 - 70	
	<i>publicații în reviste de specialitate științifice cu recenzare, comunicări științifice la conferințe etc.</i>	<i>competiții sportive, expoziții de artă etc.</i>
	30-35	

Anexa nr. 4

Codificarea unităților de curs în planul de învățământ pentru ciclurile I și II și studii integrate

Nr. crt.	Conținutul	Tipul	Nr. caractere	Cod de identificare
1.	Categoria formativă	Alfanumeric	1	F - componenta fundamentală; G - componenta de formare a abilităților și competențelor generale; U - componenta de orientare socio-umanistică; S - componenta de orientare spre o specialitate (în cazul instruirii la două specialități): S1 - componenta de orientare spre specialitatea de bază; S2 - componenta de orientare spre specialitatea secundară); M - componenta de orientare către un alt domeniu de formare în ciclul II (master)
2.	Semestrul	Numeric	2	01, 02, 03...
3.	Tipul disciplinei	Alfanumeric	1	<ul style="list-style-type: none"> • O - obligatorie • A - opțională • L – facultativă (libera alegere)
4.	Identificarea disciplinei (numărul de ordine din Planul de învățământ)	Numeric	3 mnp	<ul style="list-style-type: none"> • m – 0,1,2,...9 0 – trunchi 1,2,...- specialități nr – numărul disciplinei din Planul de învățământ

Exemplu: F.04.O.012 - Disciplina de tip fundamental, se studiază în semestrul 4, este obligatorie, aparține trunchiului de discipline și are numărul de ordine 12 în Planul de învățământ.

Anexa nr. 5

**Modele pentru planul de învățământ
la ciclurile I, II și studii integrate
Calendarul universitar**

<i>Anul de studii</i>	<i>Activități didactice</i>		<i>Sesiuni de examene</i>		<i>Stagii de practică</i>	<i>Vacanțe</i>		
	Sem. I	Sem. II	Sem. I	Sem. II		Iarnă	Primăvară	Vară

Planul de învățământ pe ani de studiu

<i>Cod</i>	<i>Denumirea unității de curs/modulului</i>	<i>Total ore</i>			<i>Număr de ore pe tipuri de activități</i>			<i>Forma de evaluare</i>	<i>Nr. credite</i>
		Total	Contact direct	Studiu individual	C	S	L/P		
	Total C,S,L								

Aici: C= Curs; S = Seminar; L = Laborator; P – practice (activități specifice diferitor unități de curs/module)

Stagiile de practică

<i>Stagiile de practică</i>		<i>Sem.</i>	<i>Durata nr. săpt. / ore</i>	<i>Perioada</i>	<i>Număr de credite</i>
1.	<i>Practica de specialitate:</i> <ul style="list-style-type: none"> • inițiere • pedagogică • tehnologică • în producție • clinic • de creație etc. 				
2.	<i>Practica de cercetare / creație de licență</i> <i>Practica de cercetare / creație de master</i> Include: cercetare, documentare, redactare finală a tezei /proiectului)				

Notă: Pentru persoanele care realizează modulul psihopedagogic practica pedagogică este obligatorie.

Planul pentru modulul psihopedagogic

Codul	Denumirea activității didactice	Număr de ore pe tipuri de activități			Forma de evaluare	Nr. credite
		Curs	Seminar	Laborator/practice		
	Total					

Discipline facultative (la libera alegere)

Nr. crt.	Denumirea disciplinei	Anul	Semestrul	Număr de ore pe tipuri de activități			Evaluări	Nr. de credite
				C	S	L/P		

Examenul /Teza de Licență (hotărîrea senatului)

Nr. crt.	Denumirea activității	Perioada
	Susținerea tezei de licență	
	- o probă de examinare cu <i>caracter integrator</i> (denumirea) / - o probă de examinare la discipline fundamentale (denumirea) și o probă de examinare la discipline de specialitate (denumirea)	
	Examen la disciplina de specialitate II (în cazul formării concomitente în două specialități) (denumirea)	